

Halvårsrapport om klima- og miljøarbeidet i EU høsten 2023

Oppsummering	2
Klima	4
«Klart for 55»	4
Trilogenighet om reviderte forordninger om fluorholdige gasser (f-gass) og ozonskadelige stoffer	5
Trilogforhandlinger om sertifiseringsordningen for karbonfjerning	5
Klimakommissær Wopke Hoekstra og eksekutiv visepresident med ansvar for EUs grønne giv Maroš Šefčovič erstatter Frans Timmermans.	6
Innovasjonsfondet med stor tildeling til grønn omstilling	7
Nye CO2-standarder for produsenter av tunge kjøretøy	7
Miljø	8
Sirkulær økonomi.....	8
Politisk enighet om økodesignforordningen	8
Grensekryssforordningen – politisk enighet.....	10
Rådets forhandlingsposisjon til emballasjeforordningen	11
Naturmangfold.....	12
Forordning om restaurering av natur	12
Forslag til forordning om skogovervåking og motstandsdyktighet	14
Europakommisjonen foreslår en rådsbeslutning for nedlisting av ulvens vernestatus under Bernkonvensjonen	15
Bærekraftige matsystemer og biodiversitet	16
Direktivforslag om jordovervåking og motstandsdyktighet	16
Revisjon av rammedirektivet for avfall - matavfall og tekstiler	17
Nye genteknikker	17
Forurensing	18
Europaparlamentet og Rådet enige om revidert industriutslippsdirektiv	18
Forslag til revidert avløpsdirektiv - Rådets forhandlingsposisjon (“General approach”).....	19
Revidert luftkvalitetsdirektiv	20
Reviderte lister for forurensende stoffer i overflatevann og grunnvann (Direktiv om prioriterte stoffer i overflatevann (“EQS-direktivet) og Direktiv om stoffliste under grunnvannsdirektivet).....	20
Kjemikalier	22
Forslag til forordning om utilsiktede utslipp av mikroplast (plastpellets).....	22
Forslag til en pakke for å forenkle og forbedre kjemikalier regelverket (“ett stoff, én vurdering”)	22

Revisjon av CLP-forordningen (fareklassifisering, pakking og merking av kjemikalier)	22
Leketøysforordningen.....	23
Kvikksølvforordning	23
Miljøgiften PFAS - forbudsforslag	24
Revisjon av EUs kjemikalieforordning, REACH	24
Miljøkriminalitetsdirektivet	24
Energi	25
Fornybardirektivet	25
Energieffektiviseringsdirektivet	25
Bygningsenergidirektivet	25
Forordning om metanutslipp i energisektoren	25
Hydrogen- og avkarboniseringspakken for gassmarkedet	25
Reform av EUs elmarkedsdesign	25
Finansmarkedslovgivning	27
Andre saker med betydning for miljø og klima	29
Forbrukermakt i det grønne skiftet	29
Aktsomhetsdirektivet	29
Forordninger om kritiske råmaterialer (CRMA) og nettonullindustri (NZIA) under behandling i Rådet og Europaparlamentet.....	29
Enighet om revidert byggevareforordning	29
Europakommisjonens arbeidsprogram for 2024 på miljø- og klimaområdet	29
Møter mellom EUs klima- og miljøministre (rådsmøter)	30
Belgias formannskapsprogram på miljø og klima.....	30

Oppsummering

Det spanske EU-formannskapet har arbeidet målrettet og effektivt på miljø- og klimaområdet. Tempoet for å få fortlgang i gjenstående miljøregelverk under den grønne given har vært større enn ventet. Mens man på klimaområdet har ferdigforhandlet «Klar for 55»-pakken, er det fortsatt mye regelverk som er i prosess på miljøområdet. Det er knapt med tid å ferdigstille lovarbeidet ettersom Europaparlamentet avslutter sitt arbeid for denne perioden i april (valg av nytt parlament er 6.-9. juni 2024).

Blant viktige resultater under Spanias formannskap kan nevnes **politisk enighet om forordning om restaurering av natur**. Med dette vil en av de viktigste pilarene i den grønne given være på plass og den er også viktig for EUs troverdighet under den globale naturavtalen. EU-kommisjonen har ilt høsten lagt frem flere regelverksforslag innenfor naturområdet: forslag til direktiv om overvåking av jordhelse og forslag til forordning om skogovervåking.

Innenfor **sirkulær økonomi** oppnådde Rådet og Europaparlamentet viktige milepæler, blant annet en **politisk enighet om økodesignforordningen**. Formålet er å redusere negativ miljøinnvirkning i hele livssyklusen til produkter. Denne er et eksempel på et regelverk der næringslivs- og miljøinteresser synes å i stor grad gå hånd i hånd. En annen milepæl var **grensekryssforordningen** som er et viktig regelverk for å regulere eksport av avfall og bidra til gjenbruk og verdiskaping. Rett før jul ble Rådet (medlemslandene) enige om sin **forhandlingsposisjon til emballasjeforordningen**. Trilogforhandlingene starter opp tidlig på året med sikte på enighet under denne lovgivningsperioden.

På forurensingsområdet er det oppnådd en **politisk enighet om revidert industriutslippsdirektiv**. Revidert direktiv skal ennå formelt godkjennes av Rådet (medlemslandene) og Europaparlamentet. Rådet ble også enige om sin **forhandlingsposisjon til revidert avløpsdirektiv** på miljørådsmøtet 18. desember og til **revidert luftkvalitetsdirektiv** i november. Trilogforhandlingene forventes å starte opp i januar.

Det **belgiske formannskapet** vil prioritere gjenstående lovarbeid. De overtar en rekke lovsaker på miljøområdet som fortsatt vil være på forhandlingsstadiet – enten i trilog eller internt i Rådet/Europaparlamentet. Det er knapt med tid å ferdigstille lovarbeidet ettersom Europaparlamentet avslutter sitt arbeid under denne lovgivningsperioden i april (da er det siste plenumssesjon). Det innebærer at trilogforhandlingene må være avsluttet ila februar.

Kommisjonen varslet i sitt arbeidsprogram for 2024 som ble presentert 17. oktober at de vil legge frem to saker på klima- og miljøområdet i 2024. Kommisjonen vil i løpet av første kvartal 2024 legge frem en melding om klimamålet for 2040. Kommisjonen forventes også å presentere et initiativ om vann og motstandsdyktighet («water resilience») før sommeren.

Høsten 2023 var også et halvår der Frans Timmermans, eksekutiv visepresident i Kommisjonen med ansvar for EUs grønne giv, ble erstattet av klimakommissær Wopke Hoekstra og eksekutiv visepresident Maros Sefcovic.

Klima

«Klart for 55»

Europakommisjonen la 14. juli 2021 fram en pakke med lovforslag som skal bidra til at EU når sitt klimamål for 2030. Pakken kalles Klar for 55 («Fit for 55») ettersom EUs stats- og regjeringssjefer 11. desember 2020 ble enige om å øke EUs klimamål for 2030 fra minst 40 prosent reduserte utslipp til minst 55 prosent reduserte nettutslipp, sammenlignet med 1990. For bakgrunn viser vi til tidligere halvårsrapporter, for eksempel for høsten 2021 og våren 2022. «Klar for 55»-pakken er nå ferdig vedtatt, med et lite unntak av revidert energiskattedirektiv (for bakgrunn se tidligere halvårsrapporter). De nye regelverkene er nå publisert i EU-tidende:

- Forordningen om bokføring av opptak i sektoren skog og andre arealer («LULUCF-forordningen») ble [publisert](#) i EU-tidende 21. april 2023.
- Forordningen med CO2-krav til produsenter av person- og varebiler ble [publisert](#) i EU-tidende 25. april 2023.
- Innsatsfordelingsforordningen («effort sharing regulation», ESR) ble [publisert](#) i EU-tidende 26. april 2023.
- Direktivet om EUs kvotesystem, [publisert](#) i EU-tidende 16. mai 2023. Direktivet inneholder også revisjoner av regelverket for markedsstabiliseringsreserven (MSR).
 - EU har endret [regelverket](#) for overvåking, rapportering og verifisering (MRV-forordningen) som legger til rette for skipsfartens inntreden i EUs kvotesystem.
 - EU har endret [regelverket](#) for luftfarten slik at en legger til rette for sektorens integrering i EUs kvotesystem samt harmonisering med det ICAO-bestemte globale markedsbaserte virkemidlet for klimagassreduksjoner fra internasjonal luftfart mekanisme for klima (CORSIA).
- Forordningen som etablerer karbongrensejusteringsmekanismen (CBAM) ble [publisert](#) i EU-tidende 16. mai 2023.
- Forordningen som oppretter et sosial klimafond (SCF) ble [publisert](#) i EU-tidende 16. mai 2023.
- Forordningen for fremme av bruken av bærekraftig flydrivstoff (ReFuelEU Aviation) ble [publisert](#) i EU-tidende 31. oktober 2023.
- Forordningen for fremme av bruken av bærekraftig drivstoff i skipsfarten (FuelEU Maritime) ble [publisert](#) i EU-tidende 22. september 2023.
- Forordningen for etablering av infrastruktur for alternative drivstoff (AFIR) ble [publisert](#) i EU-tidende 22. september 2023.

Trilogenighet om reviderte forordninger om fluorholdige gasser (f-gass) og ozonskadelige stoffer

Etter fire trilogforhandlingsrunder ble EUs daværende formannskapsland (Spania), Europaparlamentet og Kommisjonen 5. oktober 2023 enige om endelig tekst for reviderte forordningen for fluorholdige gasser og ozonskadelige stoffer (heretter f-gassforordningen og ozonforordningen). Forslagene ble lagt frem 5. april 2022 og er ledd i EUs arbeid med å redusere sine klimagassutslipp (på EU-nivå utgjør F-gassene rundt 2,5 prosent av drivhusgassene), men også å beskytte ozonlaget og mennesker fra farlige UV-stråler samt levere på Kigali-avtalen under Montreal-protokollen. Fluorholdige gasser og ozonskadelige stoffer er sterke drivhusgasser, ofte har de en flere tusen ganger større klimapåvirkning (globalt oppvarmingspotensial (GWP)) enn CO₂. Kommisjonen har beregnet at gjennomføring av deres forslag kan redusere EUs klimagassutslipp med i alt 490 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2050.

Enigheten om forordningene ble godkjent i Europaparlamentets miljøkomité 24. oktober 2023 og i plenum 16. januar 2024. Nå venter en endelig formell godkjenning av Rådet, før tekstene kan publiseres i EU-tidende og dermed gjøres gjeldende.

Trilogforhandlinger om sertifiseringsordningen for karbonfjerning

Kommisjonen la 30. november 2022 frem et lenge varslet forslag til opprettelse av et frivillig rammeverk for pålitelig sertifisering av karbonfjerning av høy kvalitet – en ny såkalt sertifiseringsordning for karbonfjerning. Forslaget er en forordning.

Europaparlamentet i plenum vedtok sin posisjon til forslaget 21. november 2023 mens Rådet (COREPER) sin posisjon var klar 17. november 2023. Første trilogforhandlingsrunde ble avholdt 28. november 2023 og Rådet for miljøministre ble orientert om prosessen på deres møte 18. desember 2023. Det belgiske EU-formannskapet ønsker å slutføre forhandlingene før valget til Europaparlamentet.

Klimakommissær Wopke Hoekstra og eksekutiv visepresident med ansvar for EUs grønne giv Maroš Šefčovič erstatter Frans Timmermans.

Ettersom eksekutiv visepresident Frans Timmermans (sosialdemokrat, (S&D)) forlot sin stilling i juli 2023 for å bli statsministerkandidat i Nederland ble det behov for omrokking i Kommissjonen. Kommissjonspresident von der Leyen la opp til å fordele ansvaret som eksekutiv visepresident med ansvar for EUs grønne giv til slovaken Maroš Šefčovič (S&D) og klimakommissærrollen til nederlenderen Wopke Hoekstra (konservativ gruppe (EPP)).

I Europaparlamentet ble det avholdt høringer (kan ses på nett: [Hoekstra](#), [Šefčovič](#)) av kandidatene 2. og 3. oktober 2023. Etter høringene var det ikke et stort nok flertall som støttet Hoekstras kandidatur og Šefčovič sin nye foreslåtte rolle. Europaparlamentet ba derfor om svar på en rekke skriftlige spørsmål før de evt. kunne gi sin støtte. Spørsmål og svar kan leses her ([Hoekstra](#), [Šefčovič](#)). Et viktig punkt i vurderingen av Hoekstra var hvorvidt han ville gi innsyn i hvilke klienter han hadde under sin tid i konsultantselskapet McKinsey. Som svar sa Hoekstra at han ville være så transparent som mulig. Et særlig viktig punkt for Šefčovič var en konkret oversikt over Kommissjonens planer når det gjelder forslag under EUs grønne giv. Flere av spørsmålene gikk til både Hoekstra og Šefčovič – som for eksempel hvor de la seg med tanke på ambisjoner for klimamålet for 2040. «Minst 90 prosent», var svaret fra begge, uten at de kunne love at Kommissjonskollegiet ville foreslå dette. Dette svaret var klart nok for miljøkomiteen og Europaparlamentet gav sin tilslutning til kandidatene.

Innovasjonsfondet med stor tildeling til grønn omstilling

Kommisjonen offentliggjorde 13. juli 2023 at EUs innovasjonsfond (heretter IF) vil støtte 41 klimaprosjekter i 16 land med 3,6 mrd. euro. Som følge av prosjektene anslås det at man vil unngå utslipp av 215 millioner tonn CO₂-ekv. over en tiårsperiode. Fem av prosjektene var i Norge og ble tildelt støtte på 510 millioner euro. Kommisjonen [kunngjorde](#) 19. desember 2023 at de til støtte 17 småskala prosjekt knyttet til ren energi med mer en 65 milliarder euro. Flere av prosjektene har tilknytning til Norge. Kommisjonen [lanserte](#) 23. november 2023 også et nytt virkemiddel under IF: auksjoner. Først ute er «hydrogenbanken» der det i første omgang settes av 800 millioner euro for støtte av produksjon av fornybart hydrogen. Samtidig lanserte Kommisjonen en ny utlysningsrunde for klimaprojekter med et samlet støttebeløp på 4 milliarder euro. I Norge er det Enova som har fått rollen som nasjonalt kontaktpunkt og støtter norske søkere til IF.

IF er en viktig driver for grønn omstilling i Europa. IF henter sine inntekter fra salg av rundt 530 millioner kvoter i EUs kvotesystem (ETS). Det er beregnet at IF vil kunne disponere 40 mrd. euro i perioden 2020-2030, gitt en kvotepris på 75 euro per tonn CO₂. Det er særlig den formidable økningen i EUs kvotepris (for eksempel fra ca. 50 euro per tonn CO₂ da «Klar for 55» (14.07.21) ble lagt frem til ca. 90 euro i dag) som står bak den store veksten i IF, men fondet har også vokst med tanke på antall tilgjengelige kvoter etter «Klar for 55»-enighetene. Nye sektorer er tatt inn i IF (luftfart, skipsfart).

Nye CO₂-standarder for produsenter av tunge kjøretøy

Det politiske avtalen innebærer at målene for utslippsreduksjoner sammenlignet med 2019 settes til 45% for 2030-2034, 65% for 2035-2039 and 90% for 2040. Alle bybusser skal være utslippsfrie fra 2035 om målet for utslippskutt for disse er 90% for 2030. Unntaket for yrkeskjøretøys om kommisjonen hadde foreslått, er tatt ut i avtalen og reglene vil dermed få et noe bredere virkeområde. Denne endringen er i samsvar med Norges posisjon Bestemmelsene om revisjon er endret. Revisjonen skal skje i 2027. Den skal innebære en vurdering utvidelse av virkeområdet til små lastebiler. Dette er i og for seg positivt. Det er mer urovekkende at det også vurderes om det kan etableres en metodikk for registrering av tunge kjøretøy som utelukkende kjører på CO₂-nøytralt drivstoff, inkludert rollen til en karbonkorreksjonsfaktor. Dette åpner muligens for en omkamp om sentrale punkter i regelverket. Norsk posisjon er at det ikke skal åpnes for CO₂-nøytralt drivstoff eller etableres en karbonkorreksjonsfaktor.

Miljø

Sirkulær økonomi

Politisk enighet om økodesignforordningen

Rådet og Europaparlamentet ble 5. desember politisk enige om økodesignforordningen:

- Formålet er å redusere negativ miljøinnvirkning i hele livssyklusen til produkter
- Forordningen har også som formål å bedre funksjonen til EUs indre marked.
- Eksempel på regelverk der næringslivs- og miljøinteresser synes å i stor grad gå hånd i hånd

EU-kommisjonen presenterte 30. mars 2022 forslag til forordning om økodesign for bærekraftige produkter. Produktdesign kan avgjøre opp til 80 % av miljøpåvirkning til et produkt gjennom hele produktets livssyklus.

Forordningen vil erstatte dagens økodesigndirektiv som omfatter energirelaterte varer og den utgjør kjernen i EUs arbeid for å fremme mer bærekraftige produkter.

Noen hovedpunkter fra enigheten (i trilogforhandlinger):

- **Virkeområde:** Forordningen vil gjelde for nesten alle produkter, med unntak av noen få områder som næringsmidler, fôrvarer, medisiner og produkter til bruk i forsvaret. Motorkjøretøy unntas også siden de anses for å være godt dekket av annen lovgivning.
- **Økodesignkrav:** Kommisjonen gis myndighet til å fastsette økodesignkrav for produkter i delegerte rettsakter om sirkularitet, holdbarhet, gjenvinnbarhet, ombruk, reparerbarhet, reduksjon/fravær av skadelige kjemikalier, energi- og ressurseffektivitet, klima- og miljøfotavtrykk mv. Kommisjonen har allerede hatt en høring om hvilke produkter og horisontale krav som skal prioriteres først i videre arbeid med underliggende rettsakter under økodesignforordningen.
- Kommisjonen gis adgang til å stille krav om **grønne offentlige anskaffelser** i gjennomføringsrettsakter («implementing acts»).
- **Destruksjon av usolgte produkter.** Forbud mot å destruere usolgte tekstiler og sko (noen unntak for mikroforetak mv). Forbudet trer i kraft to år etter forordningens ikrafttreden. Kommisjonen kan i delegerte rettsakter fastsette forbud mot å destruere andre produktgrupper.
- **Digitale produktpass:** disse vil inneholde informasjon om produkters miljøpåvirkning. Dette vil gjøre det lettere for aktørene langs hele produktets verdikjede og for forbrukerne å gjøre mer informerte valg samtidig som arbeidet for tilsynsmyndigheter forenkles.
- **Persistente organiske miljøgifter (POPs)** inkluderes i definisjonen av “substances of concern” for å gjøre det mulig å spore dem.
- **Netthandel:** samsvar med Digital Services Act. Tilsynsmyndighetene i EUs medlemsland må sikre at forordningen overholdes også i netthandel.

- **Overgangsperiode:** Det gis en overgangsperiode på minst 18 måneder etter ikrafttredden av delegert rettsakt om detaljerte økodesignkrav for å gi operatører og nasjonal forvaltning tid til å omstille seg. I unntaksfall kan kommisjonen beslutte om kortere periode.

Neste steg: Enigheten må formelt godkjennes av Europaparlamentet og Rådet.

Lenke til Rådets pressemelding: [HER](#) (teksten er ikke publisert ennå)

Lenke til foreløpig EØS-notat: [HER](#)

Grensekryssforordningen – politisk enighet

17. november ble Rådet og Europaparlamentet [politisk enige om grensekryssforordningen](#). Dette innebærer:

- Forbud mot eksport av avfall for deponering/forbrenning i et annet medlemsland i EU, med noen unntak.
- Forbud mot eksport av ikke-farlig avfall til land utenfor OECD, med mindre mottakerlandet eksplisitt samtykker og kan bevise at avfallet behandles på en miljømessig forsvarlig måte.
- Eksport av farlig avfall er allerede forbudt.
- Regelmessige uavhengige kontroller for å sikre at avfall håndteres på en miljømessig forsvarlig måte i mottakerlandet
- Forbud mot eksport av plastavfall til ikke OECD-land etter 2,5 år fra ikrafttreden av forordningen. Ikke-farlig plast kan eksporteres ihht strenge krav.
- Innsatsen mot ulovlig eksport av avfall styrkes blant annet gjennom en håndhevingsgruppe med deltakelse fra EUs medlemsland og relevante aktører

EU-kommisjonen la fram forslag til revidert grensekryssforordning november 2021, les mer [HER](#). Det reviderte regelverket skal sikre bedre kontroll med avfall som krysser landegrensene og gjøre avfallsbehandlingen mer bærekraftig. Revidert forordning er i tråd med forpliktelsene til den grønne given, den nyere handlingsplanen for sirkulær økonomi, handlingsplanen for null forurensning og EUs strategi for å takle organisert kriminalitet. Eksport av farlig avfall ut av EU er forbudt ihht Baselkonvensjonen og den nåværende grensekryssforordningen.

Revisjonen skal bidra til at avfall i større grad benyttes som sekundære råvarer og derfor erstatter jomfruelige materialer og bidrar til en mer sirkulær økonomi.

Endringene av regelverket inkluderer blant annet digitalisering av prosedyrer som styrer forsendelser av avfall mellom EU-medlemsstater, harmonisert klassifisering av avfall på EU-nivå i EU og nye og strengere vilkår for forsendelser av avfall til forbrenning eller deponering, slik at de kun tillates i begrensede og godt begrunnede tilfeller. Muligheten for avfallseksport ut av EU, til land som ikke er OECD-medlemmer, begrenses. Innsatsen mot ulovlig eksport av avfall forsterkes ved nettverksbygging mellom relevante kompetansemiljøer hvor European Anti-Fraud Office (OLAF) vil bidra. Avfall har blitt en lukrativ internasjonal handelsvare fordi det kan inneholde verdifulle materialer som kan brukes på nytt.

Rådet gir EU-kommisjonen myndighet til å vedta gjennomføringsrettsakter med spesifikke kriterier for forsendelser der det kan være tvil om forsendelsen er avfall eller produkt, for eksempel for brukte kjøretøy og batterier. EU-kommisjonen får også myndighet til å harmonisere klassifisering av avfall i EU i delegerte rettsakter (i dag kan slik klassifisering variere mellom medlemslandene).

Neste steg: den politiske enigheten skal ennå formelt godkjennes av Rådet og Europaparlamentet før forordningen kan tre i kraft. Det er planlagt avstemning i miljøkomitéen i parlamentet ila januar 2024. Forordningen trer i kraft 20 dager etter publisering i Official Journal.

Rådets forhandlingsposisjon til emballasjeforordningen

EU-kommisjonen la frem sitt [forslag til emballasjeforordning](#) 30. november 2022. Emballasje er en av de syv prioriterte verdikjedene i [EUs handlingsplan for sirkulær økonomi](#). Forslaget inneholder krav som dekker hele livsløpet til emballasje og vil sikre bedre design for ombruk og materialgjenvinning og redusere mengdene emballasje og emballasjeavfall. Emballasje utgjør hoveddelen av forbruket av plast (40%) og papir (50%) i EU, samt 36 % av husholdningsavfall.

Det har vært vanskelige forhandlinger om forordningen og mye lobbyvirksomhet fra take-away industrien mfl. særlig vedrørende krav til ombruk av emballasje. Medlemslandene ble enige om Rådets forhandlingsposisjon 20. desember. En av de største uenighetene gjaldt nettopp krav til ombruk av emballasje og refill av drikkebegere for take-away. Forordningen har klare mål om mer bruk av ombruksemballasje og emballasje som kan fylles flere ganger. Pante- og returordninger for emballasje som kan brukes flere ganger er et av virkemidlene i forordningen. Enkelte næringer og land anser at omlegging av systemer og rutiner for å ivareta ombruk vil være altfor kostbart og at velfungerende nasjonale systemer bør kunne opprettholdes. Italia og Finland hadde i forkant av møtet fått med seg noen land som ønsket unntak fra kravet om ombruk av kartong.

Formannskapet kom disse landene i møte med et kompromissforslag som innfører unntak fra kravet om ombruk av kartong og vinemballasje, fleksibilitet for å oppnå mål for ombruk av drikkevareemballasje gjennom et pooling system, noen unntak for operatører i små øysamfunn mv. Det ble også innført en "review clause" for ombruksmålene for 2040 basert på en "livssyklusanalyse" (ombruk vs gjenbruk). EU-kommisjonen og EUs kjemikaliebyrå bes om å utarbeide en rapport innen 2026 om innholdet av farlige stoffer i emballasje, og evt negative effekter.

Viktigheten av at EU viser vei for å få ned plastbruken i emballasje ble vurdert som essensielt i lys av EUs lederrolle i de internasjonale plastforhandlingene.

Kompromisset ble godtatt, les **HER**. Kun Italia stemte mot.

Neste steg: Europaparlamentet vedtok sin forhandlingsposisjon 24. oktober. Trilogforhandlingene kan starte opp i januar med sikte på ferdigstilling av forordningen.

Foreløpig EØS-posisjonsnotat: **HER**.

Naturmangfold

Forordning om restaurering av natur

Rådet (medlemslandene) og Europaparlamentet ble 10. november enige om en forordning om restaurering av natur etter vanskelige triloforhandlinger:

- Med dette er en av de viktigste pilarene i den grønne given på plass
- Hovedlinjene i Rådets posisjon er opprettholdt, men med mer nasjonalt handlingsrom
- Konesjoner til bønder og landeiere - fleksibilitet for krav til jordbruksarealer og gjenoppretting av grunnvannstanden i torvmark som er drenert
- Mulighet for å «pause» gjennomføringen av bestemmelser knyttet til jordbruksarealer i nødsituasjoner

Selv om ca. 80 % av habitatene i EU er i dårlig forfatning og tapet av natur må stanses og naturen restaureres (tilbakestilles) har det vært vanskelig å bli enige om målene, tidsfristene og tiltakene i EU-kommisjonens forslag til forordning om restaurering av natur. Det overordnede målet i forslaget er å restaurere 20 % av EUs land- og havområder innen 2030 og restaurere alle økosystemer som trenger restaurering innen 2050. Alle økosystemer i skog, jordbruksarealer, marine områder, ferskvann og urbane områder er gjenstand for krav om restaureringstiltak med bindende mål og tidsfrister. Snu nedgangen i bestandene av pollinatorer innen 2030, og økning på sikt er en del av dette. Spanias miljøminister Teresa Ribeira understreket at forordningen er viktig for å bidra til å løse natur- og klimakrisen og naturkatastrofer i Europa.

Rådet og Europaparlamentet oppnådde politisk enighet (trilofenighet) om forordningen natt til 10. november. Gjennomgående temaer i forhandlingene har vært ønske om mer fleksibilitet, lengre tidsfrister og ivaretagelse av nasjonale behov. Uenighetene har vært knyttet blant annet til konsekvensene for jord- og skogbruk, prinsippet om ikke-forringelse av natur, tidsfrister mv. Det er nå enighet om prinsippet om ikke *vesentlig* forringelse i områder som er gjenstand for restaurering og i områder der god status er oppnådd, men det er tilstrekkelig å *prøve å unngå* vesentlig forringelse av natur (dvs «effort-based» tilnærming). I utarbeidelsen av nasjonale restaureringsplaner gis medlemslandene mulighet til å ivareta nasjonale forhold og muligheter for å drive økonomisk aktivitet i restaurerte områder/områder som er gjenstand for restaurering. Det er mulighet å ivareta overordnede hensyn (overriding public interest) som utbygging av fornybar energi samt infrastruktur innenfor forsvaret under forutsetning av at det foreligger en miljøkonsekvensvurdering. For nasjonale restaureringsplaner innføres en trinnvis prosess der første planen skal omfatte perioden frem til 2032. Det er også lempet på kravene i områder der kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt samt gitt mer fleksibilitet til å velge mellom indikatorer for skog på nasjonalt nivå. Medlemslandene bes også om å plante tre milliarder trær innen 2030 på EU-nivå.

De største innrømmelsene gis til landbruket som får mer fleksibilitet i gjennomføringen (bla mulighet for en pause «emergency brake» under eksepsjonelle hendelser utenfor EU med store konsekvenser for matsikkerheten i maks ett år, noe valgfrihet knyttet til indikatorer for forordningen mv). Minst 25000 km vassdrag skal restaureres så de renner fritt innen 2030.

EU-kommisjonen bes om å opprette en plan for finansering av tiltak innen ett år etter forordningens ikrafttreden. Medlemslandene oppfordres til å fremme private og statlige tilskuddsordninger for å restaurere natur.

EU-kommisjonen vil vurdere gjennomføringen av forordningen i 2033.

Neste steg:

Teksten ble 27. november godkjent av miljøkomitéen i Europaparlamentet og må ennå formelt godkjennes av plenum og av Rådet. Forordningen tre i kraft 20 dager etter publisering i Official Journal.

Pressemelding fra Rådet [HER](#) .

Forslag til forordning om skogovervåking og motstandsdyktighet

Forslaget til forordningen om skogovervåking og motstandsdyktighet («Forest Monitoring Law») ble lagt frem av EU-kommisjonen 22. november og er en oppfølging av EUs skogstrategi fram mot 2030. Formålet med et dekkende og sammenlignbart kunnskapsgrunnlag i medlemslandene er å få til et bedre beslutningssystem som gjelder skogforvaltning. Satellittdata som samles inn blant annet gjennom Copernicus vil være fritt tilgjengelig for EUs medlemsland og andre brukere. Med bedre oversikt over Europas skoger vil medlemslandene kunne treffe målrettede tiltak, inklusive tiltak for å forhindre grenseoverskridende tørke, skogbranner og spredning av skadedyr.

Medlemslandene oppfordres også til å utarbeide nasjonale skogforvaltningsplaner. Kommisjonen foreslår også at dagens skogkomite får et bredere mandat med bl.a. større vektlegging på miljøspørsmål. Nærmere beskrivelse av organisering og arbeidsoppgaver i arbeidsgruppen fremgår [HER](#).

Forslaget var på agendaen (politisk debatt) til miljørådsmøtet 18. desember. Det spanske EU-formannskapet hadde forberedt [tre spørsmål](#) som skulle bidra til strukturen i debatten. Forslaget ble møtt med generell støtte og alle var enige om at skogen er svært viktig for oppnåelse av EUs klima- og miljømål. Å unngå duplisering med nasjonale overvåkningssystemer er viktig mente flere land.

Neste steg:

Forordningsforslaget skal nå behandles av Rådet og Europaparlamentet etter ordinær lovgivningsprosedyre.

Forslaget er markert som EØS-relevant fra Kommisjonens side.

Pressemelding fra EU-kommisjonen: [HER](#)

Europakommisjonen foreslår en rådsbeslutning for nedlisting av ulvens vernestatus under Bernkonvensjonen

Europakommisjonen varslet i september 2023 oppdaterte regler for beskyttelse av ulv internasjonalt under Bernkonvensjonen (som verner europeiske arter av ville planter og dyr og deres naturlige leveområder) og i EU, inklusive mer fleksibilitet til å ta ut ulv dersom populasjonene tilsier det. Kommisjonspresident Ursula von der Leyen viser til økte ulvepopulasjoner i mange regioner i EU som kan utgjøre en trussel mot husdyr og befolkningen på landsbygden. Ulven er nå tilbake i områder der den har vært utryddet som for eksempel i Belgia. De seneste tyveårene har populasjonene økt kraftig og det finnes nå ca. 20 000 ulver i EU fordelt på 23 medlemsland.

Det har vært en informasjonsinnhenting fra kommisjonens side for å vurdere status for ulvepopulasjoner og konsekvensene av dette i EU, jfr. vedlagte dybdeanalyse. Som følge av denne analysen la EU-kommisjonen 20. desember frem forslag til et [Rådsvedtak om endringer i den internasjonale beskyttelsesstatusen for ulv under Bernkonvensjonen](#). Dersom partene til Bernkonvensjonen vedtar å flytte ulven fra vedlegg II (strengt beskyttede dyrearter) til vedlegg III (beskyttede dyrearter) vil det også innebære endringer i EUs habitatdirektiv. I praksis betyr det at EU kan åpne for mer jakt på ulv. EU-kommisjonen presiserer at Bernkonvensjonen og Habitatdirektivet allerede inneholder muligheter for unntak fra reglene, for eksempel begrunnet i sosioøkonomiske hensyn. Det å flytte en rovdyrbestand fra ett vedlegg til et annet endrer ikke medlemsstatenes juridiske forpliktelser til å sikre gunstig bevaringsstatus, påpekes det.

Tidligere i år fikk Romania med seg Italia, Polen, Finland, Frankrike, Slovakia, Tsjekkia, Hellas på et forslag for å fjerne den strengeste formen for beskyttelse av ulv og andre rovdyr under EUs habitatdirektiv, les mer [HER](#). Forslaget gikk ut på å flytte ulv og andre store rovdyr fra annekset IV (strengeste beskyttelsesgrad) til annekset V i direktivet. Tyskland, Spania og Bulgaria gikk eksplisitt mot forslaget som ble fremlagt på jordbruksministermøte i juni. Europaparlamentet vedtok en [resolusjon](#) om det samme i november i fjor basert på et forslag fra Sveits under Bernkonvensjonen.

Kommisjonspresident von der Leyens utspill møtte kritikk fra miljøorganisasjoner allerede i september. Utspillet må sees i lys av økende ulvepopulasjoner med skader på husdyr og sterke landbruksinteresser. Von der Leyens gamle ponni ble dessuten som kjent drept av en ulv i Tyskland i fjor. Det er lite erfaring i mange medlemsland med forebygging av skader fra ulv. Von der Leyen sier at det vil være mulig å finne en balanse for å beskytte ulven samtidig som landbruksinteressene ivaretas i EU.

Habitatdirektivet er ikke del av EØS-avtalen, men Norge er bundet av [Bernkonvensjonen](#).

Neste steg: Det er nå opp til medlemslandene i EU (Rådet) å beslutte om forslaget. Dersom dette blir vedtatt vil det bli sendt til den stående komitéen under Bernkonvensjonen. Dersom forslaget blir vedtatt av både Rådet (medlemslandene i EU) og partene til Bernkonvensjonen vil EU-kommisjonen kunne foreslå endringer i ulvens vernestatus under Habitatdirektivet.

Ler mer i pressemeldingen fra EU-kommisjonen: [HER](#)

Bærekraftige matsystemer og biodiversitet

Direktivforslag om jordovervåkning og motstandsdyktighet

EUs miljøministre diskutere EU-kommisjonens forslag til [direktiv om jordovervåkning](#) fra 5. juli (omtales som «soil monitoring law») på miljørådsmøtet 18. desember basert på to spørsmål a) om forslaget kan bidra til god jordhelse innen 2050 og b) hvorvidt bestemmelsene om opprydning av forurensede områder kan bidra til et giftfritt miljø innen 2050. Direktivforslaget er en oppfølging av den grønne givning og EUs jordstrategi, som skal sikre at all europeisk jord oppnår god helse før 2050. 60-70 % av jorden i EU er i dårlig forfatning. EU-kommisjonen mener derfor at jordhelse må reguleres på EU-nivå. Forslaget gir fleksibilitet til medlemslandene å velge egnede virkemidler for å oppnå «god jordhelse». Det foreslås at medlemslandene innfører tiltak for å bedre jordsmonnet og rydder opp i forurenset jord basert på vitenskapelige indikatorer og et overvåkingssystem på EU-nivå.

Majoriteten av medlemslandene ønsket forslaget velkommen og støttet regulering på EU-nivå gitt de utfordringer som fins innenfor jordhelse. Mange medlemsland ønsket fleksibilitet til å opprettholde nasjonal lovgivning og nasjonale overvåkingssystemer knyttet til jordhelse. Flere påpekte behov for fleksibilitet i valg av indikatorer (descriptors) ettersom det er ulike jordsmonn i de ulike medlemslandene. Mange er også bekymret for økte administrative og finansielle byrder. Når det gjaldt forurensede områder fremhevet flere føre-var prinsippet, mens andre påpekte at prinsippet skaper utfordringer for ansvaret for å rydde opp i historisk forurensede områder. Flertallet støttet også en risikobasert tilnærming for identifisering og opprydding av forurensede områder. Miljøkommissær Sinkevičius pekte på behovet for sammenlignbar data om jordhelse i EU, og at forslaget allerede gir mye fleksibilitet til medlemslandene.

Neste steg: Det påtroppende belgiske formannskapet vil arbeide for å oppnå Rådets posisjon til direktivforslaget på miljørådsmøtet 20. juni. I Europaparlamentet er det miljøkomitéen som er blitt tildelt hovedansvaret for forslaget.

Revisjon av rammedirektivet for avfall - matavfall og tekstiler

EUs rammedirektiv om avfall (EU) 2008/98) er det overordnede EU/EØS-regelverket på avfallsområdet. [Revisjonen](#) av rammedirektivet er en målrettet revisjon som fokuserer på matavfall og tekstiler. Kommisjonen foreslår 10 % reduksjon av matavfall i matproduksjon og 30 % reduksjon i detaljhandelen, restauranter, serveringsbransjen og husholdninger innen 2030 sammenlignet med 2020.

Ca 78 % av tekstilavfallet kildesorteres ikke, men følger ofte restavfall til forbrenning. Innen 2025 skal tekstiler ifølge EUs eksisterende regelverk sorteres ut av restavfallet. Kommisjonens forslag er en oppfølging av EUs [tekstilstrategi](#) og innfører en harmonisert utvidet produsentansvarsordning for tekstilprodusenter i alle EUs medlemsland. En slik ordning kan stimulere til kildesortering, gjenbruk og gjenvinning av tekstiler. Forslaget har også som formål å få bukt med illegal eksport av tekstilavfall til land som ikke har egnet avfallshåndtering og definerer forskjellen på tekstilavfall og gjenbruk.

Nye genteknikker

Kommisjonen presenterte den 5. juli 2023 nye forslag knyttet til bruk av genredigering for planter. Forslaget deler inn planter i to kategorier der antallet modifiseringer og teknikk avgjør hvorvidt planter skal klassifiseres som GMO eller behandles som konvensjonelle planter. For planter mener Kommisjonen at det ved genredigering bør tillates å endre genene i planten (mutagenese) og også at en kan sette inn nye gener i en plante fra en kryssbar art (cisgenese). Kommisjonen foreslår ikke mer liberale regler knyttet til gener fra en ikke – kryssbar art (transgenese). Kommisjonen mener bl.a. at ved bruk av genredigering kan en få bedre motstandsdyktige planter som tåler mer flom og tørke. Dette vil være bra for jordbruket som må tilpasse seg kommende klimaendringer.

Det spanske formannskapet la basert på drøftinger i rådets arbeidsgruppe for landbruk og innovasjon fram et [kompromissforslag](#) for landbruksministrene til vurdering i desember. Fra spansk side håpet en at det skulle være mulig å bli enige om en rådsposisjon på saken. Etter deres mening vil ny teknologi være bra for utvikling av planter som tåler tørke og flom og gjøre at EU er konkurransedyktig mot andre land som bruker ny genteknologi.

I drøftingene viste det seg at dette ikke var mulig. Medlemslandene er spesielt splittet når det gjelder bruk av ny genteknologi i organisk jordbruk, patentering av planter der ny genteknologi er brukt og merking av planter der ny teknologi brukes. Kommisjonen er bedt om å vurdere hvordan en kan ivareta bøndenes interesser i forhold til patentering av planter. Det endte derfor med at det ikke ble kvalifisert flertall form å godta Spanias kompromiss. Flere av landene mener at det legges for lite vekt på «føre var – prinsippet» og at det er nødvendig med ytterligere drøftinger og justeringer i forslaget før en kan omforenes om et kompromissforslag. Andre land la vekt på at ny genteknologi kan gi planter som tåler mer tørke og flom og også resultere i mindre bruk av plantevernmidler.

Spania arbeidet for å få til et kompromiss innen årets slutt, men måtte overlate til Belgia å forsøke å få til Rådets (medlemslandenes) forhandlingsposisjon til forslaget. Om Parlamentet klarer å bli enige om sin posisjon på nyåret er også usikkert. Det er derfor høyst usikkert hvorvidt man vil klare å bli enige om forslaget under denne lovgivningsperioden.

Forurensing

Europaparlamentet og Rådet enige om revidert industriutslippsdirektiv

EU-kommisjonen la 22. april 2022 fram en revisjon av industriutslippsdirektivet (IED) for å tilpasse det strategiene i Europas grønne giv, les forslaget [HER](#). Revidert direktiv skal bidra til investeringer som er nødvendige for å oppnå en konkurransedyktig og klimanøytral økonomi i EU, uten skadelig forurensning innen 2050. Formålet er også å stimulere til innovasjon og bidra til like konkurransevilkår i EU-markedet.

Revidert industriutslippsdirektiv bygger på tilnærmingen til det eksisterende industriutslippsdirektivet, som i dag stiller utslippskrav basert på best tilgjengelige teknologi for rundt 50 000 store industriarealer og gårdsbruk med intensivt husdyrhold i Europa. De nye reglene vil dekke flere utslippskilder, gjøre tillatelser mer effektive, redusere administrative kostnader, øke åpenheten og gi mer insentiver/støtte til ny teknologi og innovasjon.

De tre EU-institusjonene ble natt til 29. november enige i trilogforhandlinger om revidert industriutslippsdirektiv. Etter påtrykk fra særlig Europaparlamentet ble de største produksjonsenhetene for storfe ikke inkludert i virkeområdet slik kommisjonen hadde foreslått («cattle is out»). EU-kommisjonen vil imidlertid revurdere virkeområdet på nytt innen 2026, og hvorvidt samme regler bør gjelde for import. De største produksjonsenhetene for svin og fjørfe er allerede inkludert i dagens direktiv, men terskelverdiene senkes slik at flere virksomheter i landbruket i EU omfattes. Nye terskler er landbruksenheter (LSU) på 350 svin, 280 fjørfe og 380 for landbruksenheter med både svin og fjørfe. Fordi en landbruksenhet av svin og fjørfe er svært mange dyr, vil dette i praksis bety at det kun er store bruk som omfattes av revidert industriutslippsdirektiv. De nye reglene vil gjelde gradvis med oppstart for de største produksjonsenhetene fra 2030.

Det reviderte industriutslippsdirektivet legger opp til mer åpenhet i tillatelsesprosesser. Innbyggerne i EU skal få tilgang på data om EU-tillatelser og lokale utslipp på EUs nye industriutslippsportal. Direktivet inneholder også bestemmelser om sanksjoner og erstatning ved brudd på direktivet. Antall farlige stoffer som omfattes av forordningen om utslippsportalen er utvidet med blant annet enkelte PFAS («evige kjemikalier»).

Det vil være en evaluering av direktivet innen 2028.

Neste steg:

Revidert direktiv skal formelt godkjennes av Rådet (medlemslandene) og Europaparlamentet. Det vil være avstemning i Europaparlamentets miljøkomité (ENVI) 11. januar. Godkjenning i plenum vil etter planen finne sted i ila februar 2024 og deretter i Rådet.

Direktivet vil tre i kraft 20 dager etter publisering i Official Journal. Medlemslandene vil måtte innlemme direktivet i nasjonal lovgivning 22 måneder etter ikrafttreden.

Lenke til pressemelding fra Rådet [HER](#)

Foreløpig EØS-posisjonsnotat [HER](#).

Forslag til revidert avløpsdirektiv - Rådets forhandlingsposisjon (“General approach”) EU-kommisjonen la 26. oktober 2022 frem forslag til revidert avløpsdirektiv med strengere renskrav [HER](#). Miljørådet ble 26. oktober 2023 enige om sin forhandlingsposisjon. EU-kommisjonens forslag er blitt mer utvannet i Rådets posisjon. Medlemslandene har gått inn for lengre tidsfrister for gjennomføring av de ulike forpliktelsene knyttet til avløpsrensing, bruken av risikovurderinger, opprettholdelse av individuelle avløp under gitte forhold mv.

Hovedinnhold:

- Virkeområdet for direktivet utvides slik at tettsteder med minst 1250 innbyggere (personekvivalenter) får strengere renskrav og må kobles til sentrale avløp innen 2035 (i dagens direktiv er terskelen 2000 innbyggere for utslipp til ferskvann og 10000 innbyggere for utslipp til sjø). Kommisjonen har foreslått 1000 innbyggere som grense.
- Likevel tillates individuelle avløp på mindre tettsteder når oppkobling til sentrale anlegg ikke er hensiktsmessig eller kostnadseffektivt
- Sekundær rensing kreves for avløpsvann fra tettsteder med over 1250 innbyggere, men med noen unntak. Sekundær rensing foreslås også for mindre tettsteder som slipper ut kloakk i sensitive vannområder med risiko for eutrofi (overgjødning).
- Økt overvåking av forurensende kjemikalier, virus og antimikrobiell resistens i avløpsvann
- Utvidet produsentansvar for produsenter av legemidler og kosmetikk for behandling av utslipp til avløpsvann
- Energinøytralitet innen 2045. Utfasing av klimagassutslipp i avløpssektoren gjennom progressiv økning av andelen fornybar energi som brukes i avløpsanlegg. 30 % av energien (fornybar) kan hentes fra kilder utenfor anlegget.
- Strengere (gradvise) renskrav for å fjerne nitrogen og fosfor i avløpsvann innen 2045. Renskrav på 75 % av nitrogen gjelder fra ikrafttredelse av direktivet. Mildere regler for land med spesielle forhold som kaldt klima, som også kan benytte seg av “retensjon” dvs naturlig nitrogenrensing.
- Landene må utarbeide planer for håndtering av overvann som følge av nedbør
- Medlemsland som ble EU-medlemmer etter 2004 eller 2006 har fått lengre tidsfrister for gjennomføring gitt behov for store oppgraderinger av infrastruktur.

[Europaparlamentets posisjon](#) ble vedtatt 5. oktober.

Neste steg: Trilogforhandlingene med Europaparlamentet og EU-kommisjonen pågår med sikte på enighet innen utgangen av februar 2024.

Forslaget er markert som EØS-relevant.

Rådets posisjon: [HER](#). Pressemeldingen kan leses [HER](#). Lenke til debatten på rådsmøtet: [HER](#)

Foreløpig EØS-posisjonsnotat: [HER](#).

Revidert luftkvalitetsdirektiv

Medlemslandene i EU ble 9. november enige om Rådets posisjon til revidert luftkvalitetsdirektiv

- Viktig innskjerping av regelverket for å oppnå EUs mål om et giftfritt miljø senest i 2050
- Luftforurensning er en viktig årsak til for tidlig død - ca 300 000 premature dødsfall pr år i Europa
- Medlemslandene går inn for grenseverdier for utslipp i EU som nærmer seg WHO's retningslinjer. Disse skal oppnås innen 2030.

Revisjonen av luftkvalitetsdirektivene [her](#) tar sikte på å bringe EUs standarder for luftkvalitet (grenseverdier) nærmere WHO's anbefalinger. Hovedformålet med direktivforslaget er å forbedre utendørs luftkvalitet i Europa ved å redusere luftforurensning til nivåer som ikke anses å være skadelige for helse og naturlige økosystemer, og bidra til et giftfritt miljø innen 2050. Et annet viktig formål er å styrke luftkvalitetsmålinger, modellering og tiltaksutredninger og sørge for bedre informasjon til offentligheten om luftkvalitet. Direktivforslaget er en del av EUs grønne giv. Det europeiske miljøbyrået (EEA) publiserte i april i fjor en luftkvalitetsvurdering som viser at 96 prosent av byboerne i Europa blir utsatt for høyere nivåer av fint svevestøv enn det som er anbefalt i de oppdaterte helsebaserte retningslinjene fra Verdens helseorganisasjon (WHO). Luftforurensning er den største enkeltstående helserisikoen knyttet til miljø i Europa.

Medlemslandene ble enige om [Rådets posisjon](#) i Coreper 9. november. I lys av at flere medlemsland ikke klarer å etterleve dagens regelverk og er blitt saksøkt av EU-kommisjonen for brudd på EUs luftkvalitetsregelverk, har Rådet inkludert mulighet for lengre tidsfrister til lavinntektsland (lavere BNP pr capita enn gjennomsnittet i EU). Disse landene kan be om maks 10 år ekstra for å gjennomføre kravene i direktivet (inntil 1. januar 2040) under gitte forhold. Det er de sentral- og sørøsteuropeiske EU-landene og Nord-Italia som har dårligst luftkvalitet i EU og som har vært kritiske til innskjerping av grenseverdiene. Europaparlamentet foreslår på sin side grenseverdier som fullt ut tilsvarer WHO's retningslinjer innen 2035. Rådet ber EU-kommisjonen om å vurdere luftkvalitetsstandardene innen 2030 og så ofte som mulig deretter med sikte på skjerpe grenseverdiene jevnlig basert på nyeste vitenskapelige kunnskap. Rådet styrket bestemmelsene for grenseoverskridende samarbeid for å identifisere kilder til luftforurensning og samarbeide om tiltak. Medlemslandene må sikre innbyggere mulighet for å søke erstatning og kompensasjon som en følge av helseskader forårsaket av luftforurensning og som bryter mot nasjonal lovgivning som innlemmer direktivet.

Videre arbeid

Europaparlamentet vedtok sin posisjon [HER](#) 13. september. Trilogforhandlingene mellom de tre EU-institusjonene har startet opp med sikte på endelig vedtak av revidert direktiv.

Les pressemeldingen [HER](#) .

Foreløpig EØS-posisjonsnotat: [HER](#)

Reviderte lister for forurensende stoffer i overflatevann og grunnvann (Direktiv om prioriterte stoffer i overflatevann ("EQS-direktivet) og Direktiv om stoffliste under grunnvannsdirektivet) Dette initiativet her ble lagt frem av EU-kommisjonen i oktober 2022 og er et ledd i oppfølgingen av EUs nullforurensningsplan. Kommisjonen har argumentert for at en revisjon er nødvendig for blant annet å integrere vannkvalitetsmål i alle berørte sektorer, for å redusere kjemikalieforurensning og for å bidra til administrative forenklinger og digitalisering. 25 stoffer

med veldokumenterte skadelige effekter på naturen og helse foreslås tilføyet listen. Disse inkluderer:

- PFAS, kalles også for “evige kjemikalier” og brukes i klær, møbler, brannslukningsmidler mv.
- en rekke pestisider, og glyfosat
- Bisphenol A, komponent i plastemballasje;
- Enkelte smertestillende og infeksjonsdempende medisiner og antibiotika

Veien videre

Europaparlamentet vedtok sin [forhandlingsposisjon](#) 12. september 2023. Trilogforhandlingene mellom de tre EU-institusjonene vil starte etter at også Rådet har vedtatt sin forhandlingsposisjon. Etter at forslagene er vedtatt vil de tre i kraft progressivt: 2030, 2040 og i 2050 for å gi industrien og myndigheter tid til å tilpasse seg kravene. Forslagene er markert som EØS-relevante.

Kjemikalier

Forslag til forordning om utilsiktede utslipp av mikroplast (plastpellets)
EU-kommisjonen la den 16. oktober frem et forslag til en ny forordning som skal hindre mikroplastforurensning fra utilsiktet utslipp av plastpellets.

Forslaget har som mål å redusere tap av plastpellets i hele verdikjeden.

I 2019 ble det estimert at mellom 52 og 184 tusen tonn pellets hvert år havner i miljøet på grunn av lekkasjer gjennom hele verdikjeden. Plastpellets utgjør dermed en av de største kildene til utilsiktet mikroplastforurensning i EU.

Det pågår forhandlinger i Rådet og Europaparlamentet som hver for seg skal bli enige om sin forhandlingsposisjon til forslaget.

Forslag til en pakke for å forenkle og forbedre kjemikalierregelverket ("ett stoff, én vurdering")
EU-kommisjonen la 7. desember frem et forslag til forenkling og forbedring av kjemikalierregelverket, blant annet ved at kjemikalievurderinger som utarbeides innenfor ett regelverk skal kunne brukes under andre regelverk.

Dette er kjent under begrepet "ett stoff, én vurdering" ('one substance - one assessment').

Denne måten å jobbe på er ett av mange tiltak som kommer fram i Kommisjonens kjemikalierstrategi for bærekraft fra 2020. Hensikten med forslaget er å sikre at vurderingene som gjøres på tvers av flere kjemikalierregelverk er effektive, enhetlige og at prosessen er gjennomiktig og åpen.

Pressemelding med lenke til de ulike forslagene kan leses [HER](#) .

Revisjon av CLP-forordningen (fareklassifisering, pakking og merking av kjemikalier)
Det ble oppnådd [politisk enighet mellom Rådet og Europaparlamentet om revidert CLP-forordning](#) 5. desember. Endringene i CLP-forordningen skal styrke og forenkle lovgivningen for å sikre et giftfritt miljø. Forordningen inneholder tre hovedtiltak:

- Forbedre identifisering og klassifisering av farlige stoffer
- Forbedre informasjon om kjemiske farer (regler om emballering og merking mv)
- Rette opp juridiske mangler og tilrettelegge for bedre etterlevelse av regelverket

Enigheten må formelt godkjennes av både Rådet og Europaparlamentet før den kan tre i kraft.

Leketøysforordningen

EU-kommisjonen la 28. juli frem forslag til ny leketøysforordning som erstatter det gamle leketøysdirektivet. Dagens leketøyregelverk fastsetter kjemiske og fysiske sikkerhetskrav for leker som skal omsettes på markedet i EU og EØS. Bakgrunnen for forslaget er Europakommisjonens evaluering av dagens regelverk og oppfølging av målene fra EUs kjemikaliestrategi.

Forslaget behandles nå i Rådet og Europaparlamentet. EPs miljøkomité (ENVI) forventes å stemme over rapportørens rapportutkast 13. Februar 2024. I Rådet er det rådsarbeidsgruppen for teknisk harmonisering som behandler forslaget nå.

Kvikksølvforordning

Revidert kvikksølvforordning ble lagt frem av EU-kommisjonen 12. Juli. Bruk av kvikksølv er begrenset i de fleste produkter i EU, men stoffet finnes fortsatt i enkelte produkter. EU-kommisjonen foreslår nå endringer i kvikksølvforordningen for å stramme inn på bruk av 25 kvikksølv i tannmaterialer (amalgam) og i visse andre produkter som lamper og måleinstrumenter. Forslaget er et bidrag til nullforurensningsmålet for et giftfritt miljø, som er en del av EUs grønne giv.

Forslaget behandles nå i Rådet og Europaparlamentet.

Miljøgiften PFAS - forbudsforslag

Et viktig mål i den norske kjemikaliepolitikken og i EUs kjemikaliestrategi er å få på plass et generelt forbud mot hele gruppen av PFASer (perfluorerte stoffer), som er såkalte evighetskjemikalier. Forslag til europeisk forbud er fremmet av Norge sammen med Sverige, Danmark, Nederland og Tyskland. Forslaget omfatter over 10 000 stoffer, og er det mest omfattende forslaget til forbud som hittil er fremmet på kjemikalieområdet i EU. Forslaget behandles nå i det europeiske kjemikaliebyrået ECHAs komiteer for risikovurdering og for sosioøkonomisk analyse. Et kommende forbud har fått mye oppmerksomhet, og det er sendt inn uvanlig mange høringsinnspill (over 5 600) som landene som er forslagsstillere nå jobber med å besvare.

Endelig vedtak kan trolig ventes i 2025 eller 2026. Et slikt forbud i EU vil også gjelde i Norge gjennom EØS-avtalen.

Forsinkede initiativ:

Revisjon av EUs kjemikalieforordning, REACH

Målet med revisjonen er å bedre beskytte menneskers helse og natur mot uheldig eksponering for kjemikalier og den er varslet i EUs kjemikaliestrategi for bærekraft. Kommisjonens seneste plan var å legge frem målrettet revisjon av REACH-forordningen i fjerde kvartal 2023. Enda en gang er fremleggelse av revisjonen blitt forsinket, og det blir opp til ny kommisjon å ta dette videre. Dette til tross for gjentatte ministerbrev fra REACH-UP landene til de ansvarlige visepresidentene og kommissærene i kommisjonen om å overholde tidsplanen, senest i begynnelsen av oktober 2023.

Miljøkriminalitetsdirektivet

Kommisjonen la frem forslag til nytt miljøkriminalitetsdirektiv 15. desember 2021 som en følge av evaluering i 2019-2020 som viste at direktivet var utdatert, og at flere definisjoner ble ansett som vage.

Det nye direktivet omfatter flere former for miljøkriminalitet enn det tidligere direktivet, og setter konkrete krav til maksimal strafferamme for miljøkriminalitet.

16. november oppnådde Rådet og Europaparlamentet [politisk enighet](#) om nytt miljøkriminalitetsdirektiv. Denne enigheten skal ennå formelt godkjennes av Europaparlamentet og Rådet.

Direktivet vurderes foreløpig til ikke å være EØS-relevant. EØS-notatet kan leses [HER](#).

Energi

Fornybardirektivet

Revidert fornybardirektiv [trådte i kraft](#) i EU 20. november 2023 (publisert i EU-tidende 31. oktober). Rådet og EU-parlamentet kom til trilogenighet i juni i fjor. Det reviderte direktivet innebærer et bindende fornybarmål på minst 42,5 prosent innen 2030. Samtidig skal EU-landene strekke seg mot 45 prosent. Det tidligere 2030-målet var på 32 prosent. Blant annet skal også konsesjonsprosesser forenkles og bli raskere. Forslaget om revidert fornybardirektiv ble lagt fram av EU-kommisjonen i juli 2021.

Energieffektiviseringsdirektivet

Revidert energieffektiviseringsdirektiv [trådte i kraft](#) i EU 10. oktober 2023 (publisert i EU-tidende 20. september 2023). Rådet og EU-parlamentet kom til trilogenighet i mars i fjor. Sluttbruk på EU-nivå skal reduseres med 11,7 prosent innen 2030, sammenliknet med referansescenarioer fra 2020. For å sikre framgang vil kravet for årlig energisparing i medlemslandene bli økt gradvis fram mot 2030. Forslaget om revidert energieffektiviseringsdirektiv ble lagt fram av EU-kommisjonen i juli 2021.

Bygningsenergidirektivet

Rådet og EU-parlamentet kom 7. desember 2023 til [trilogenighet](#) om revidert bygningsenergidirektiv (avtaleteksten ble publisert 21. desember). Nå venter formell godkjenning i Rådet og EU-parlamentet. Hovedformålet er at alle nye bygninger skal være nullutslippsbygg innen 2030 og at eksisterende bygninger blir nullutslippsbygg innen 2050. Det kommer også nye regler for energiytelse og renovering. Forslaget til revidert bygningsenergidirektiv ble lagt fram av EU-kommisjonen i desember 2021.

Forordning om metanutslipp i energisektoren

Rådet og EU-parlamentet kom 15. november 2023 til [trilogenighet](#) om forordningen om metanutslipp i energisektoren (avtaleteksten ble publisert 21. desember). Nå venter formell godkjenning i Rådet og EU-parlamentet. Forordningen introduserer nye krav til måling, rapportering og verifisering av metanutslipp i olje-, gass- og kull-sektoren. Forslaget inkluderer også regler for lekkasjedeteksjon og -reparasjon, og begrensnng av ventiler og fakling, samt regler knyttet til metanutslipp fra EUs energiimport. Forslaget til forordning om reduksjon av metanutslipp i energisektoren ble lagt fram av EU-kommisjonen i desember 2021.

Hydrogen- og avkarboniseringspakken for gassmarkedet

Rådet og EU-parlamentet kom 8. desember 2023 til [trilogenighet](#) om «hydrogen- og avkarboniseringspakken for gassmarkedet» (avtaleteksten ble publisert 21. desember). Nå venter formell godkjenning i Rådet og EU-parlamentet. Pakken består av en forordning og et direktiv som skal sikre en omstilling til et velfungerende marked for fornybare gasser, naturgass og hydrogen. Forslaget til hydrogen- og avkarboniseringspakken ble lagt fram av EU-kommisjonen i desember 2021.

Reform av EUs elmarkedsdesign

Rådet og EU-parlamentet kom 14. desember 2023 til [trilogenighet](#) om reform av EUs elmarkedsdesign (avtaleteksten ble publisert 3. januar). Nå venter formell godkjenning i Rådet og EU-parlamentet. Reformen skal gjøre strømprisen mindre avhengig av gassprisen, legge til rette for raskere utbygging av fornybar energi, bedre vern av forbrukere, og en renere og mer

konkurransedyktig industri. Forslaget til reform av EUs elmarkedsdesign ble lagt fram av EU-kommisjonen i mars 2023.

Finansmarkedsløvgivning

Nedenfor gjennomgås status for relevant finansmarkedsløvgivning som skal bidra til miljømessig bærekraft.

Offentliggjøringsforordningen (Sustainability-related disclosures in the financial services sector - SFDR) stiller krav til aktører i finansmarkedet om å opplyse om bærekraftsforhold/bærekraftsrisiko ved markedsføring av investerings- og spareprodukter. Forordningen er gjennomført i norsk rett ved lov 22. desember 2021 om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer. Loven trådte i kraft 1. januar 2023.

Utfyllende regler til forordningen er gitt i Kommisjonsforordning 2022/1288, endret ved Kommisjonsforordning 2023/363. Disse reglene er gjennomført i norsk rett ved forskrift 20. desember 2022.

Kommisjonen gjennomførte høsten 2023 høring om hvordan SFDR er gjennomført, virker, og eventuelt kan forbedres, med svarfrist 15. desember 2023.

Taksonomiforordningen etablerer seks klima- og miljømål, et system for å klassifisere aktiviteter som klima- og miljømessig bærekraftige, samt rapporteringsplikter. Forordningen er gjennomført i norsk rett ved nevnte lov 22. desember 2021 om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer.

Forordningen suppleres med Kommisjonsforordninger med utfyllende regler:

- Kommisjonsforordning 2021/2139 (to klimamål: 'climate change mitigation/adaptation'), endret ved Kommisjonsforordning 2022/1214 (gass- og atomkraft). Forordningen og endringsforordningen er gjennomført i norsk rett ved forskrift 20. desember 2022 til lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer
- En ny endring av Kommisjonsforordning 2021/2139 følger av Kommisjonsforordning 2023/2485 (OJ 21. november 2023), (transportmidler). Denne forordningen er ikke tatt inn i EØS-avtalen og ikke gjennomført.
- Kommisjonsforordning 2021/2178 ('specifying information'), endret ved Kommisjonsforordning 2022/1214. Forordningen er gjennomført i norsk rett ved nevnte forskrift 20. desember 2022.
- Kommisjonsforordning 2023/2486 (OJ 21. november 2023) (fire miljømål: 'protection of water and marine resources, transition to circular economy, pollution prevention and control, restoration of biodiversity'). Forordningen er ikke tatt inn i EØS-avtalen og ikke gjennomført.

Corporate Sustainability Reporting Directive endrer Regnskapsdirektivet gjennom krav om bærekraftsrapportering for visse typer store, og børsnoterte små og mellomstore, selskaper. Et utkast til norsk gjennomføring ble utarbeidet i NOU 2023:15 Bærekraftsrapportering. Utredningen var høring med svarfrist 4. september 2023.

Direktivet suppleres Kommisjonsforordninger med utfyllende regler:

- Kommisjonsforordning 2023/2772 (OJ 22. desember 2023) med 12 generelle ('sector-agnostic') standarder for rapportering om miljøforhold (E), sosiale forhold og menneskerettigheter (S) og styring (G). Forordningen er ikke tatt inn i EØS-avtalen og ikke gjennomført.
- Kommisjonsforordning 2023/2775 (OJ 21. desember 2023) – justering av de kvantitative grensene for svært små (mikro), små, mellomstore og store foreta. Forordningen er ikke tatt inn i EØS-avtalen og ikke gjennomført.

Kommisjonen la 17. oktober fram et forslag til direktiv (COM (2023) 596 om endring av Regnskapsdirektivet, der det foreslås å utsette fristen for bærekraftsrapportering for visse sektorer fra 30. juni 2024 til 30. juni 2026. Forslaget er til behandling i Rådet og Parlamentet (JURI-komiteén og ECON-komiteén). ECON-komiteén ga 12. januar 2024 uttalelse med støtte til Kommisjonens forslag.

European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG), som gir råd om regnskapsstandarder, publiserte 22. desember 2023 utkast til veiledningsdokumenter om vesentlighetsanalyser, rapportering om verdikjeder og liste over datapunkter i bærekraftsrapporteringen. EFRAG arbeider med utkast til flere rapporteringsstandarder for små og mellomstore foretak og sektorvise rapporteringsstandarder. Det er ventet at utkast kommer på høring i 2024.

The European Green Bonds Standard ble vedtatt 30. november 2023 (32023R2631). Forordningen fastsetter kriterier for å kunne bruke betegnelsen 'EU Green Bond' på obligasjoner – knyttet opp mot taksonomien. Forordningen er ikke tatt inn i EØS-avtalen. Finanstilsynet har på oppdrag fra Finansdepartementet utarbeidet et utkast til norsk gjennomføring. Dette ble sendt på høring i oktober 2023 med høringsfrist 10. januar 2024. Det er ventet at Kommisjonen i løpet av 2024 vil fastsette delegerede rettsakter som supplerer forordningen.

Kommisjonens forslag om **Corporate Sustainability Due Diligence Directive** ('CSDDD', COM (2022) 71) inneholder krav til store foretak om å rapportere om bærekraft i hele verdikjeden, jf. tilsvarende bestemmelser i den norske åpenhetsloven. Forslaget behandles av Rådet og Parlamentet. Det ble oppnådd enighet i trilogforhandlingene 14. desember 2023. Iht. det omforente forslaget holdes finanssektoren inntil videre utenfor virkeområdet.

Krav til fastsettelse av referanseverdier ('benchmarks') er fastsatt i **Referanseverdiforordningen** fra 2016. Referanseverdiforordningen er endret forordning 32019R2089) om 'EU Climate Transition Benchmarks, EU Paris-aligned Benchmarks and sustainability-related disclosures for benchmarks'. Endringsforordningen er gjennomført i norsk rett ved forskrift 18. desember 2019 til referanseverdiloven.

Kommisjonen har lagt fram et forslag til ny forordning om endringer i Referanseverdiforordningen (COM (2023) 660 17. oktober 2023), der det foreslås forenklinger og reduksjon av administrative byrder. Forslaget er til behandling i Rådet og Parlamentet.

Kommisjonens forslag til forordning om **ESG Ratings Activities** (COM (2023) 314, 13. juni 2023), inneholder krav til foretak som tilbyr vurdering av bærekraftsforhold (ESG). Forslaget er til behandling i Rådet og Parlamentet. Første trilogmøte var 10. januar 2024.

Green loans and mortgages: I tråd med strategien ‘Financing the Transition to a Sustainable Economy’ fra juli 2021 ba Kommisjonen i november 2022 EBA om råd om definisjoner og virkemidler for såkalte grønne lån i person- og SMB-markedet. EBA la 15. desember 2023 fram sitt råd, der det bl.a. foreslås en merkeordning for grønne lån basert på taksonomien.

Andre saker med betydning for miljø og klima

Forbrukermakt i det grønne skiftet

I løpet av 2. halvår 2023 så oppnådde EU trilogienigheter om direktivet for forbrukermakt i det grønne skiftet og økodesignforordningen. Disse enighetene skal formaliseres på nyåret. Det ble avholdt et første trilogramte 7. desember 2023 om forslaget til direktiv om retten til å reparere. Forhandlingene fortsetter på nyåret. Ved utgangen av 2023 behandlet Rådet og Europaparlamentet internt fortsatt direktivforslaget til underbygging av grønne påstander – det såkalte «green claims»-direktivet. For mer informasjon viser vi til forbrukerrådets rapport om 2. halvår av 2023: [2024.01.04-halvarsrapport andre halvår 2023 forbrukeroppvekstlikestilling.pdf \(regjeringen.no\)](#)

Aktsomhetsdirektivet

Europakommisjonen la 23. februar 2022 fram forslag til regler om aktsomhetsforpliktelser (Corporate Sustainability Due Diligence) knyttet til skadevirkninger av selskapers virksomhet for menneskerettigheter, klima og miljø. 13. desember 2023 ble det oppnådd enighet i trilogramforhandlingene om regelverket. Enigheten vil formaliseres på nyåret. For mer informasjon viser vi til forbrukerrådets rapport om 2. halvår av 2023: [2024.01.04-halvarsrapport andre halvår 2023 forbrukeroppvekstlikestilling.pdf \(regjeringen.no\)](#)

Forordninger om kritiske råmaterialer (CRMA) og nettonullindustri (NZIA) under behandling i Rådet og Europaparlamentet

Kommisjonen la i mars 2023 frem to forordninger om hhv kritiske råmaterialer (CRMA) og nettonullindustri (NZIA) for å styrke EUs konkurransekraft, strategiske autonomi og energisikkerhet. De er også en respons på USAs støttepakke til grønne teknologier fra 2022 (IRA). Det ble oppnådd trilogienighet om forordningen om kritiske råmaterialer 13. november 2023. Forordningen ble formelt vedtatt av Europaparlamentet før julen 2023, mens Rådet vil vedta lovteksten på nyåret. Den første trilogramforhandlingen om forordningen om nettonullindustri ble avholdt 13. desember 2023 med en ny trilogramrunde planlagt 22. januar 2024.

Enighet om revidert byggevareforordning

Kommisjonen foreslo 30. mars 2022 en revisjon av byggevareforordningen. Forslaget er ment å fremme et velfungerende indre marked for byggevarer og bidra til målene for den grønne og digitale transformasjon. Ministrene i Rådet vedtok sin forhandlingsposisjon 30. juni 2023. Europaparlamentet ble 11. juli 2023 enige om sin forhandlingsposisjon til EU-kommisjonens forslag til revidert byggevareforordning. Trilogramforhandlingene ble avsluttet 13. desember 2023.

Europakommisjonens arbeidsprogram for 2024 på miljø- og klimaområdet

17. oktober 2023 vedtok Europakommisjonen sitt arbeidsprogram for 2024. Hele arbeidsprogrammet kan leses [her](#). Vedleggene kan leses [her](#). Nedenfor kort oppsummering av klima- og miljørelaterte saker i arbeidsprogrammet.

I meldingen som følger Kommissjonens arbeidsprogram gis en rekke frempek på kommende initiativer. Det påpekes at EU har verdens mest ambisiøse plan for grønn omstilling for å oppnå klimanøytralitet, nullforurensing, en sirkulær nullutslippsøkonomi innen 2050 og bevaring og restaurering av naturen, og at man akter å gjennomføre denne. Dessverre er ikke revisjonen av EUs kjemikalieforordning, REACH, inkludert i arbeidsprogrammet. Fremleggelsen overlates til ny kommisjon etter EU-valget i juni.

Kommissjonen er opptatt av å styrke sin dialog for grønn omstilling med sosiale partnere og industrien – de vil derfor sette i gang en serie av det de kaller «clean transition dialogues». I samme ånd varsler Kommissjonen at den vil igangsette en strategisk dialog om fremtidens jordbruk i EU. Her vil Kommissjonen ha dialog med bønder, aktører i verdikjeden for mat samt alminnelige borgere. Målet er en omstilling til et bærekraftig matsystem. I tillegg vil Kommissjonen legge frem et initiativ om industriell karbonhåndtering («industrial carbon management»). Dette vil være en strategi for bærekraftig CCUS i EU, noe man vedkjenner er nødvendig for oppnåelse av karbonnøytralitetsmålet. Kommissjonen understreker også viktigheten av å komme til enighet i de mange trilogene som pågår under EUs grønne giv.

Møter mellom EUs klima- og miljøministre (rådsmøter)

Det ble avholdt to miljørådsmøter under 2. halvår 2023: 26. oktober og 18. desember. I tillegg ble det avholdt et uformelt klima- og miljøministermøte 10. og 11. juli i Valladolid, Spania.

EUs klima- og miljøministre ble **26. oktober i Luxembourg** enige om Rådets forhandlingsposisjon til forslagene om revidert avløpsdirektiv og revidert regelverk for CO2-standarder for produsenter av tunge kjøretøy. Siden dette var det siste møte før COP28, vedtok Rådet også EUs mandat til klimatoppmøtet. Fra norsk side deltok statssekretær Kjersti Bjørnstad fra Klima- og miljødepartementet på Green Growth Group-frokost og Reach-UP-middag og en ministerlunsj i Rådet der temaet var forhandlingene om en global plastavtale.

På **miljørådsmøtet i Brussel 18. desember** ble medlemslandene enige om en forhandlingsposisjon til emballasjeforordningen. Det var også debatt om direktivforslag om jordovervåkning og motstandsdyktighet og forslag til forordning om skogovervåking. På den lukkede ministerlunsjen var temaet EUs klimamål for 2040. EU-kommissjonen vil legge frem en melding om klimamålet for 2040, trolig allerede i starten av februar. EU-formannskapet Spania informerte også om **status for forslag til forordning om sertifisering av karbonfjerning og revisjon av luftkvalitetsdirektivet**, som begge nå er i trilogfasen.

Klima- og miljøminister Bjelland Eriksen deltok på ministermiddag om EUs kjemikalierregelverk (REACH-Up) og på frokost for ministrene i Green Growth Group (GGG) om klima. Statsråden hadde også bilaterale møter med klimakommissær Wopke Hoekstra, miljøkommissær Virginijus Sinkevičius, miljøminister for Brussel-regionen Alain Maron og europaparlamentariker Karin Karlsbro.

Belgias formannsapsprogram på miljø og klima

Belgia overtar EU-formannskapet 1. januar 2024. Formannskapets nettsider kan sees [her](#), og hele formannsapsprogrammet (miljø side 43) i pdf [her](#), men miljø er sektorovergripende og er integrert flere steder i programmet. Belgias tre overordnede prioriteringer på klima og miljø er: tilpasning og motstandsdyktighet, rettferdig omstilling og sirkulær økonomi.

Det belgiske formannskapet vil prioritere gjenstående lovarbeid. De overtar en rekke lovsaker på miljøområdet som fortsatt vil være på forhandlingsstadiet – enten i trilog eller internt i Rådet/Europaparlamentet. Belgierne skriver at de kommer til å slutføre trilogforhandlingene om forslaget til sertifiseringsmekanisme for karbonfjerning og forslaget til CO2-krav til produsenter av tunge kjøretøy. Belgierne skriver at de vil ta videre trilogforhandlinger om forslagene til emballasjeforordning, revisjon av luftkvalitetsdirektivet og revisjon av avløpsdirektivet. Videre skriver belgierne at de vil fortsette arbeidet med direktivet om miljøpåstander, revisjon av avfallsdirektivet og forslaget til kjøretøyforordning. Forslaget til overvåking av jordhelse samt arbeid med implementering av kjemikalierregelverket (særlig arbeid med PFAS og mikroplast), er også noe belgierne nevner. Forslaget til skogovervåking omtales i kapitlet om jordbruk og fiske – også her vil Belgia starte arbeidet.

.....

Skrevet av miljørådene Tom O. Johnsen og Birthe Ivars med innspill fra energiråd Martin Skjerping Lund, forbruker- og likestillingsråd Marie Osnes, samferdselsråd Jørn Petter Kvamme og finansrådene Erling Rikheim og Morten Baltzersen.